

Załącznik nr 1 do SIWZ

SZCZEGÓŁOWY OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

„DOSTAWA DOPOSAŻENIA PRACOWNI CAD/CAM (PRACOWNI RYSUNKU TECHNICZNEGO) W CENTRUM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO I USTAWICZNEGO NR 2 „MECHANIK” W RACIBORZU”

CZĘŚĆ 1 – MEBLE I POMOCE DYDAKTYCZNE

Lp.	Specyfikacja techniczna / minimalne wymagania zamawiającego w zakresie parametrów zamawiających sprzętu
1	2
<u>CZĘŚĆ WYKŁADOWA</u>	
1.	<p><u>Stół uczniowski pojedynczy – 32 szt.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysokość stołu 76- 82 cm • Błat w kolorze buku, płyta laminowana o grubości minimum 18mm z wykończonym obrzeżem, 60-65x60 cm (szerokość x głębokość), stelaż w kolorze niebieskim wykonany z profilu zamkniętego kwadratowego, • Wyposażony w uchwyt na plecak, • Konstrukcja stolika stabilna – uniemożliwiająca przewracanie, zatyczki zabezpieczające podłogę przed zarysowaniem, • <u>Stolik musi kolorystycznie i technologicznie tworzyć komplet z krzesłem uczniowskim</u>
2.	<p><u>Krzesło uczniowskie – 32 szt.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Krzesło z oparciem • Stelaż w kolorze niebieskim wykonany z profilu kwadratowego, siedzisko i oparcie sklejka lakierowana o grubości minimum 8mm w kolorze buku • Konstrukcja krzesła stabilna – uniemożliwiająca przewracanie, zatyczki zabezpieczające podłogę przed zarysowaniem • <u>Krzesło musi kolorystycznie i technologicznie tworzyć komplet ze stolikiem uczniowskim (pozycja 1)</u>
3.	<p><u>Biurko nauczyciela – 1 szt.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Błat w kolorze buku, płyta MDF lub laminowana o grubości minimum 18mm z wykończonym obrzeżem, stelaż w kolorze niebieskim wykonany z profilu zamkniętego kwadratowego, • Powierzchnia blatu 180- 200cm x 70cm • Wysokość stołu 76 - 82cm • Blok szuflad po prawej stronie, półka lub uchwyt na komputer po lewej stronie

	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Biurko musi kolorystycznie i technologicznie tworzyć komplet ze stolikiem i krzesłem uczniowskim (pozycja 1 i 2)</u>
4.	<p><u>Krzesło nauczyciela – 1 szt.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Regulacja wysokości siedziska z amortyzatorem gazowym • Regulacja pochylenia oparcia • Siedzisko i oparcie tapicerowane • Wyposażony w podłokietniki • Podstawa jezdna stalowa lub aluminiowa • Standard wykończenia czarny
5.	<p><u>Tablica biała – sucho ścieralna magnetyczna – 1 szt.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rama aluminiowa • Szerokość ramy około 20 mm • Powierzchnia lakierowana (do użytku markerami sucho ścieralnymi) • Powierzchnia magnetyczna (można mocować magnesy) • Plecy wzmocnione blachą • Narożniki z tworzywa • Montaż na 4 rogach (śruby zakryte zaślepkami)
6.	<p><u>Ekran projekcyjny – 1 szt.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ekran wyposażony w statyw z regulacją wysokości ekranu nad podłogą • Powierzchnia projekcyjna biała w formacie 4:3 o wymiarach minimum 130 x 100 cm • Statyw na trójnogu umożliwiający składanie zestawu
7.	<p><u>Szafa metalowa – 2 szt.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Solidna konstrukcja stalowa z wysokiej jakości blachy stalowej • Dwuskrzydłowe drzwi z profilem wzmocniającym zamykane na klucz • Ukryte zawiasy, nogi ze stópkami regulacyjnymi umożliwiającymi poziomowanie i zapewniające stabilność • Gładka, jednolita powierzchnia • Kolorystyka – drzwi niebieskie, korpus jasny szary - malowane proszkowo • Wewnątrz półki stalowe min. 5 szt., regulowana wysokość półek co 35-40mm • Nośność półki 50-60 kg • Wymiary szafy<ul style="list-style-type: none"> - wysokość 200 -210cm -szerokość 100cm - głębokość 43cm – 50cm <p><u>Uwaga: szafy opisane w pkt. 7 i 15 powinny być identyczne pod względem konstrukcyjnym oraz wizualnym</u></p>
8.	<p><u>Regał metalowy – 4 szt.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Regał otwarty metalowy z półkami (wys/szer/gł) 200x50x43-50cm • Stabilna konstrukcja, ze szczelinami do indywidualnego dopasowania rozstawu półek • Stopki z tworzywa sztucznego • Półki z blachy stalowej – minimum 5 szt. o nośności minimum 80 kg

	<ul style="list-style-type: none"> • Kolor stelaża regału oraz półek – jasny szary
<u>CZEŚĆ ĆWICZENIOWA</u>	
9.	<u>Stół pod komputer – 15 szt.</u> <ul style="list-style-type: none"> • Stół pojedynczy o wysokości 74-76 cm • Blat w kolorze buku, płyta laminowana o grubości minimum 18mm z wykończonym obrzeżem, stelaż w kolorze niebieskim • Wymiary blatu minimum 65x50 cm • Konstrukcja stolika/biurka stabilna – uniemożliwiająca przewracanie, zatyczki zabezpieczające podłogę przed zarysowaniem • Półka/uchwyt na komputer stacjonarny • Półka pod klawiaturę wysuwana • <u>Stolik/biurko musi kolorystycznie i technologicznie tworzyć komplet z krzesłem uczniowskim (pozycja 10)</u>
10.	<u>Krzesło uczniowskie - 15 szt.</u> <ul style="list-style-type: none"> • Krzesło z oparciem • Stelaż w kolorze niebieskim wykonany z profilu zamkniętego kwadratowego siedzisko i oparcie sklejka lakierowana o grubości minimum 8mm w kolorze buku • Konstrukcja krzesła stabilna – uniemożliwiająca przewracanie, zatyczki zabezpieczające podłogę przed zarysowaniem • <u>Krzesło musi kolorystycznie i technologicznie tworzyć komplet ze stolikiem uczniowskim pod komputer (pozycja 9)</u>
11.	<u>Biurko nauczyciela- 1szt.</u> <ul style="list-style-type: none"> • Blat w kolorze buku, płyta MDF lub laminowana o grubości minimum 18mm z wykończonym obrzeżem, stelaż w kolorze niebieskim wykonany z profilu zamkniętego kwadratowego, • Powierzchnia blatu 130- 150cm x 60cm • Wysokość stołu 76 - 82cm • Blok szuflad po prawej stronie, półka lub uchwyt na komputer po lewej stronie • <u>Biurko musi kolorystycznie i technologicznie tworzyć komplet ze stolikiem i krzesłem uczniowskim (pozycja 9 i 10)</u>
12.	<u>Krzesło nauczyciela – 1 szt.</u> <ul style="list-style-type: none"> • Regulacja wysokości siedziska z amortyzatorem gazowym • Regulacja pochylecia oparcia • Siedzisko i oparcie tapicerowane • Wyposażony w podłokietniki • Podstawa jezdna stalowa lub aluminiowa • Standard wykończenia czarny
13.	<u>Tablica ścieralna – 1 szt.</u> <ul style="list-style-type: none"> • Tablica tradycyjna – umożliwiająca pisanie kredą, część robocza w kolorze zielonym • Rama tablicy aluminiowa • Tablica wyposażona w rynienkę na kredę

	<ul style="list-style-type: none"> • Wymiary ok. 200x120cm
14.	<p><u>Ekran Projekcyjny – 1 szt.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ekran wyposażony w statyw z regulacją wysokości ekranu nad podłogą • Powierzchnia projekcyjna biała w formacie 4:3 o wymiarach minimum 150 x 120 cm • Statyw na trójnogu umożliwiający składanie zestawu
15.	<p><u>Szafa metalowa – 1 szt.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Solidna konstrukcja stalowa z wysokiej jakości blachy stalowej • Dwuskrzydłowe drzwi z profilem wzmacniającym zamykane na klucz • Ukryte zawiasy, nogi ze stópkami regulacyjnymi umożliwiającymi poziomowanie i zapewniające stabilność • Gładka, jednolita powierzchnia • Kolorystyka – drzwi niebieskie, korpus jasny szary - malowane proszkowo • Wewnątrz półki stalowe min. 5 szt., regulowana wysokość półek co 35-40mm • Nośność półki 50-60 kg • Wymiary szafy<ul style="list-style-type: none"> - wysokość 200 -210cm -szerokość 100cm - głębokość 43cm – 50cm <p><u>Uwaga: szafy opisane w pkt. 7 i 15 powinny być identyczne pod względem konstrukcyjnym oraz wizualnym</u></p>
16.	<p><u>Regał metalowy – 2 szt.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Regał otwarty metalowy z półkami (wys/szer/gł) 200x50x43-50cm • Stabilna konstrukcja, ze szczelinami do indywidualnego dopasowania rozstawu półek • Stopki z tworzywa sztucznego • Półki z blachy stalowej – minimum 5 szt. o nośności minimum 80 kg • Kolor stelaża regału oraz półek – jasny szary
17.	<p><u>Stolik pokojowy – 1 szt.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysokość stołu 76-82 cm • Błat w kolorze buku, płyta laminowana o grubości minimum 18mm z wykończonym obrzeżem, stelaż w kolorze srebrnym lub czarnym wykonany z profilu zamkniętego kwadratowego lub okrągłego • Zatyczki zabezpieczające podłogę przed zarysowaniem •
18.	<p><u>Krzeseł – 2 szt.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Krzesło z oparciem • Stelaż w kolorze srebrnym lub czarnym wykonany z profilu zamkniętego (kwadratowego lub owalnego lub okrągłego), siedzisko i oparcie tapicerowane w kolorze czarnym lub szarym o ciemnym odcieniu • Konstrukcja krzesła stabilna, zatyczki zabezpieczające podłogę przed zarysowaniem

19.

Zaplecze pracowni – 1 komplet

Zakres dostawy - szafki stojące:

- wykonanie wraz z montażem trzech szafek stojących, każda z 4 szufladami wraz z uchwytami,
- szafki – fronty i korpusy - wykonane z płyty meblowej MDF lub laminowanej wykończonej PCV w kolorze buku,
- szafki przykryte wspólnym blatem o minimalnej grubości 26 mm oraz wymiarach 180 x 60 cm, w kolorze buku,
- wymiary pojedynczej szafki: wys. 87 cm, szer. 60 cm, gł. 50 cm.
- wysokość pojedynczej szafki uwzględnia montaż nóżek umożliwiających jej regulację,

Zakres dostawy - szafki wiszące:

- wykonanie wraz z montażem trzech szafek wiszących,
- dwie szafki z pojedynczymi drzwiczkami z uchwytem, otwieranymi jedna w prawo druga w lewo, z jedną półką,
- jedna szafka otwarta z pojedynczą półką,
- szafki – fronty i korpusy - wykonane z płyty meblowej MDF lub laminowanej wykończonej PCV w kolorze buku,
- wymiary pojedynczej szafki: wys. 60 cm, szer. 60 cm, gł. 25 cm.

Budowa oraz montaż szafek musi uwzględnić istniejącą infrastrukturę pomieszczenia (rury, gniazdka elektryczne itp.)

CZĘŚĆ 2 – PROGRAM CAD

Lp.	Specyfikacja techniczna / minimalne wymagania zamawiającego w zakresie parametrów zamawiających sprzętu
1	2
1.	<p><u>Program CAD – 1 komplet</u></p> <p>Zakres dostawy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakiet edukacyjny do nauki Komputerowego Wspomagania Projektowania CAD, • oparty o Solid Edge lub równoważny, popularny w ponadgimnazjalnych szkołach technicznych (minimum 200 szkół technicznych), • bezterminowa licencja wielostanowiskowa – dla minimum 20 stanowisk, • pełna wersja dla ucznia i nauczyciela (z możliwością wykorzystania poza szkołą), • oprogramowanie CAD 3D : • współpracujące asocjatywnie z oprogramowaniem CAM, • parametryczne, • tworzenie trójwymiarowych modeli 3D, • analiza w współzależności geometrycznych, • analiza i symulowanie wzajemnych ruchów części, • generowanie dokumentacji 2D, • posiadanie trybu modelowania synchronicznego, • zestaw ćwiczeń dla ucznia i nauczyciela

CZĘŚĆ 3 – PROGRAM CAM

Lp.	Specyfikacja techniczna / minimalne wymagania zamawiającego w zakresie parametrów zamawiających sprzętu
1	2
1.	<p><u>Program CAM - 1 komplet</u></p> <p>Zakres dostawy:</p> <p>Oprogramowanie dydaktyczno-przemysłowe do uczenia się programowania i do programowania obrabiarek sterowanych numerycznie CNC w zakresie toczenia i frezowania.</p> <p><u>Licencje indywidualne lub sieciowe do zastosowania w pracowni Zamawiającego - 16 szt.</u></p> <p><u>System (oprogramowanie) musi spełniać co najmniej poniższe wymagania.</u></p> <p>ZAKRES ZASTOSOWANIA OFEROWANEGO SYSTEMU:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Powinno pozwalać na przygotowanie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie operator obrabiarek skrawających a także umożliwiać zastosowanie w dydaktyce dla technika mechanika, technika mechatronika, monter maszyn i urządzeń; - Powinno umożliwiać realizację kształcenia w formach kursowych i modułowych; - Powinno mieć zastosowanie w formach doskonalenia zawodowego i samokształcenia; - Powinno spełniać wymagania opisane w programie nauczania do zawodu technik mechatronik w części dotyczącej programowania obrabiarek, technik mechanik 311504 oraz operator obrabiarek skrawających 722307, kwalifikacja M.19; - Powinno być powszechnie stosowane w szkołach zawodowych, centrach kształcenia praktycznego lub ustawicznego i uczelniach technicznych. - Powinno być kompatybilne lub identyczne z wyposażeniem (obrabiarki i sterowania obrabiarek) ośrodków egzaminacyjnych dla zawodu operator obrabiarek skrawających w całym kraju, w tym ośrodków wyposażonych przez MEN w ramach projektu „Wyposażenie CKU, CKP i wybranych szkół zawodowych w stanowiska do egzaminów zawodowych – zawód nr 15 – OPERATOR OBRABIAREK SKRAWAJĄCYCH“ - Powinno stanowić <u>integralną całość z posiadanym przez użytkownika oprogramowaniem lub obrabiarkami CNC;</u> - Powinno mieć właściwość dopasowania do potrzeb kształcenia na poziomie od szkoły ZSZ/BS I ST. poprzez formy pozaszkolne do poziomu akademickiego; <p>CELE DYDAKTYCZNE ZASTOSOWANIA OFEROWANEGO SYSTEMU:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Użytkownik systemu (uczeń, student, inżynier etc) powinien móc uczyć się programowania w kodach ISO obrabiarek CNC w zakresie toczenia i frezowania zgodnie z zasadami programowania obrabiarek bezpośrednio z wykorzystaniem sterowań producentów; - Oprogramowanie w zamawianym standardzie powinno umożliwiać uczenie się programowania maszyn numerycznych w zakresie toczenia i frezowania w neutralnym środowisku kodów ISO, tworzenie rysunków CAD i przetwarzanie ich na programy maszynowe oraz przetwarzanie programów neutralnych na dowolny, wybrany przez użytkownika typ sterowania obrabiarki, a także programowanie bezpośrednio w kodach konkretnego, wybranego przez użytkownika sterowania obrabiarki (użytkownik musi wybrać odpowiednie postprocesory i języki programowania stanowiące opcjonalne rozszerzenie systemu); - Użytkownik powinien móc uczyć się programowania w kodach ISO począwszy od podstaw programowania aż do metod zaawansowanych z zastosowaniem nowoczesnych cykli obróbkowych; - System powinien być przydatny zarówno do pracy pod nadzorem nauczyciela / instruktora, jak i do pracy samodzielnej; - Oprócz technicznego zastosowania programów NC użytkownik musi mieć możliwość poznania zasad i metod programowania (np.: gwintowania, nacinania gwintów, frezowania gwintów), obserwacji przebiegu procesu programowania i obróbki z ciągłą kontrolą ewentualnych błędów i kolizji tak, by praktyczna część kształcenia bezpośrednio na obrabiarce mogła być ograniczona do zapoznania się z technologią obróbki na danej maszynie; - W celu realizacji zadań dydaktycznych system (oprogramowanie) dydaktyczno-przemysłowy musi umożliwiać dostosowane do poziomu kształcenia różnorodne możliwości programowania – edytor NC, programowanie dialogowe, programowanie interaktywne. Możliwości te muszą być sprzężone z wizualizacją 3D przestrzeni zbliżonej do realnej obrabiarki realizującej na bieżąco tworzony program, z wizualizacją przedmiotu obrabianego 3D i procesu obróbki 3D. Jednocześnie musi być zagwarantowane wykrywanie kolizji w przestrzeni obrabiarki i błędów logicznych, matematycznych lub geometrycznych oraz dostęp do funkcji pomocniczych ułatwiających i

- podnoszących atrakcyjność pracy w systemie. Wszystkie błędy powstające w trakcie tworzenia programu muszą być na bieżąco wykrywane i pokazywane, a system powinien wskazywać sposób eliminacji tych błędów;
- W aspekcie współczesnych wymagań przemysłowych system musi umożliwiać zastosowanie efektywnych i nowoczesnych cykli obróbkowych;
  - System musi umożliwić naukę wszystkich zagadnień związanych z programowaniem obrabiarek sterowanych numerycznie, które można zrealizować bez zastosowania rzeczywistej maszyny, tak by praktyczna nauka na rzeczywistej obrabiarce mogła ograniczyć się do nauki technologii obróbki i samej obsługi konkretnej maszyny;
  - Oprogramowanie nie powinno dzielić się na wersje: dydaktyczną i przemysłową lecz stanowić jeden system do zastosowań dydaktycznych i przemysłowych;
  - Oprogramowanie powinno być systemem otwartym umożliwiającym użytkownikowi rozszerzenie w każdej chwili i dostosowanie do obrabiarek numerycznych wszystkich typów, w tym tych, które użytkownik nabędzie w przyszłości;
  - Powinno narzucać użytkownikowi wszystkie czynności jakie niezbędne są do wykonania na rzeczywistej obrabiarce w warsztacie według zasady: to co jest możliwe na obrabiarce, możliwe jest w oferowanym systemie, to czego nie da się wykonać na maszynie, nie da się wykonać w oferowanym systemie;
  - Powinno umożliwiać użytkownikowi pisanie programów metodą interaktywną pokazującą na bieżąco reakcje maszyny na kolejne bloki programu, a także programowanie dialogowe (gotowe maski z instrukcjami dla danego typu sterowania plus objaśnienia tych instrukcji i możliwość programowania poprzez wpisywanie wyłącznie wartości do odpowiednio uaktywnianych pól parametrów danej instrukcji) oraz programowanie konturu metodą geometryczną (ciągu konturowego);
  - Musi umożliwiać transmisję programów z komputera bezpośrednio na obrabiarkę;
  - **Musi umożliwiać programowanie tokarki CNC co najmniej w dwóch osiach: X, Z oraz umożliwiać rozszerzenie o trzecią oś C (napędzane narzędzia frezarskie), oraz umożliwiać rozszerzenie do programowania tokarki w pięciu osiach z wykorzystaniem narzędzi napędzanych frezarskich na tokarce oraz wrzeciona przechwytyjącego (X, Z, C, Y, B). Rozszerzenie jest dodatkową opcją.**
  - **Musi umożliwiać programowanie frezarki CNC co najmniej w trzech osiach: X, Y, Z oraz umożliwiać rozszerzenie do programowania frezarki w pięciu osiach z wykorzystaniem stołów frezarskich obrotowych i wychylnych (X, Y, Z, A/B, C). Rozszerzenie jest dodatkową opcją.**
  - Musi mieć możliwość zastosowania opcjonalnego modułu egzaminacyjnego do sprawdzania poziomu wiedzy użytkownika w zakresie umiejętności programowania obrabiarek sterowanych numerycznie systemu za pomocą tworzenia testów sprawdzających na bazie istniejących programów NC bezpośrednio na komputerze.
  - Musi mieć możliwość zastosowania opcjonalnego modułu do tworzenia specjalnych uchwytów mocujących dla przestrzeni frezarki oraz dla obrotowego i wychylnego stołu umożliwiających mocowanie skomplikowanych detali do obróbki na frezarce;
  - **MUSI UMOŻLIWIĆ PROGRAMOWANIE OBRABIAREK STEROWANYCH NUMERYCZNIE (tokarek i frezarek) nawet w pięciu osiach (o ile użytkownik zamówi system w pięciu osiach) bezpośrednio z klawiatury komputera lub pomocniczego pulpitu sterującego wyświetlanego na ekranie PC. NIE poprzez modelowanie i uzyskiwanie kodów NC automatycznie jako efekt modelowania brył 3D lecz bezpośrednio z klawiatury.**
  - Musi mieć możliwość zastosowania opcjonalnego pulpitu sterującego wyświetlanego na ekranie komputera umożliwiającego obsługę obrabiarki (w tym w trybach: JOG, kółko ręczne, najazd na punkt referencyjny, MDI, EDIT, AUTO);
  - Musi umożliwiać programowanie dialogowe dostępne w edytorze NC. Ponadto edytor musi posiadać funkcję wyszukiwania, przenumerowania bloków programu NC, zaznaczania kolorami wybranych bloków;
  - Musi mieć możliwość pisania programów w trybie interaktywnym z możliwością przeskoku o blok do przodu lub blok do tyłu, przeskoku do dowolnego zaznaczonego bloku programu;
  - Musi mieć możliwość wyświetlania rysunku programowanego detalu na ekranie komputera;
  - Musi podczas pisania i symulacji programu na bieżąco pokazywać wartości współrzędnych poszczególnych osi, wartości prędkości (obrotowej lub stałej prędkości skrawania), funkcji modalnych G w polu parametrów technologicznych na ekranie;
  - Musi umożliwiać zarządzanie narzędziami skrawającymi zgodnie z normami narzędziowymi: VDI 30, Capto 20, SK 40, SK 50, HSK 40;
  - Musi umożliwiać mocowanie jednocześnie więcej niż jednego przedmiotu obrabianego na stole frezarki;
  - Musi umożliwiać obsługę za pomocą klawiatury komputera i umożliwiać pisanie programów bezpośrednio z klawiatury komputera;

WYMAGANIA DYDAKTYCZNE:

- Oprogramowanie musi umożliwiać pracę w trybie przygotowania obrabiarki odwzorowującą dokładnie wszystkie czynności jakie wykonuje się na rzeczywistej maszynie, czyli co najmniej:
  - Przejazdy narzędzia sterowane ręcznie,
  - Wstawianie punktu zerowego,
  - Pomiary narzędzi i wyznaczanie wartości korekcyjnych,
  - Najazd na punkt referencyjny,
- Programowanie musi odbywać się tak jak na maszynie poprzez bezpośrednie wpisywanie z klawiatury komputera poszczególnych adresów. Maszyna musi na bieżąco realizować wpisy dokonane przez programującego w przestrzeni trójwymiarowej tak, by mógł on przetestować działanie programu, wyeliminować błędy i kolizje oraz dokonać optymalizacji programu przed jego transmisją na obrabiarkę;

- Oprogramowanie musi przygotować użytkownika do pisania programów bezpośrednio na rzeczywistej obrabiarce z uwzględnieniem właściwości poszczególnych systemów sterowania;
- Musi umożliwiać programowanie w języku neutralnym niezależnym od języków programowania konkretnych producentów układów sterowań CNC;

WYMAGANIA SYSTEMOWE OPROGRAMOWANIA:

- Oprogramowanie musi działać na komputerach osobistych PC w sieci lokalnej lub innej sieci PC w środowisku Windows w wersji VISTA, Windows 7, Windows 8 lub Windows 10;
- Oprogramowanie musi być w 100% w języku polskim;
- Obsługa musi odbywać się z zastosowaniem klasycznej klawiatury komputera i myszki;
- Oprogramowanie musi mieć możliwość dodatkowego włączenia na ekranie monitora neutralnego pulpitu sterowania obrabiarki, którego obsługa odbywać się powinna z wykorzystaniem myszki;
- Oprogramowanie musi mieć charakter otwarty, tj. umożliwiać wprowadzanie własnych elementów przestrzeni maszyny (narzędzia, uchwyty etc);
- Oprogramowanie musi umożliwiać użytkownikowi wprowadzanie do systemu własnych narzędzi i uchwytów według katalogów dowolnych producentów narzędzi i uchwytów;
- Oprogramowanie musi mieć możliwość dopasowania do dowolnego sterowania wybranego przez użytkownika i możliwość tworzenia i odtwarzania programów w tych językach sterowania (za pośrednictwem języków sterowań będących opcjonalnym rozszerzeniem systemu);

MATERIAŁY SZKOLENIOWE DLA NAUCZYCIELA I DLA UŻYTKOWNIKA:

- Do systemu powinny być dołączone materiały techniczne towarzyszące w formie instrukcji obsługi, zeszytów ćwiczeń, procedur zastosowania, materiałów dydaktycznych i technicznych umożliwiających użytkownikowi pełne wykorzystanie możliwości systemu. Wszystkie te materiały powinny być dostępne w formie elektronicznej w języku polskim i obejmować zagadnienia z zakresu toczenia jak i frezowania;
- Do systemu muszą być dołączone zeszyty ćwiczeń z rozwiązaniami. Wszystko w języku polskim;
- Samo oprogramowanie powinno mieć wbudowany moduł pomocy umożliwiający bezpośrednie posługiwanie się materiałami pomocniczymi dydaktycznymi w trakcie programowania bez konieczności korzystania ze źródeł zewnętrznych;

PRZYGOTOWANIE OBRABIARKI:

- Oprogramowanie musi umożliwiać przygotowanie obrabiarki przed przystąpieniem do właściwego procesu programowania. Musi umożliwiać wykonanie wszystkich czynności przygotowawczych jak na realnej maszynie, czyli np.: definiowanie przedmiotu obrabianego, mocowanie przedmiotu obrabianego, ustawianie punktu zerowego przedmiotu obrabianego, dobór narzędzi skrawających, pomiar narzędzi i określanie wartości korekcyjnych;
- Wszystkie informacje wynikające z przygotowania maszyny muszą być zapisywane w dokumentacji technicznej w formie umożliwiającej sprawdzenie poprawności zapisu, przechowywanie zapisu, przenoszenie zapisu oraz testowanie programów pisanych bezpośrednio w systemie lub ze źródeł zewnętrznych;

JĘZYKI PROGRAMOWANIA OBRABIAREK CNC:

- System musi umożliwiać programowanie obrabiarek CNC zarówno w języku neutralnym ISO, jak i w zależności od układu sterowania obrabiarki użytkownika bezpośrednio w języku konkretnego sterowania z zastosowaniem funkcji i cykli obróbkowych tegoż konkretnego sterowania (przy użyciu języków programowania będących opcjonalnym rozszerzeniem systemu);
- Oprogramowanie musi umożliwiać pisanie programów w kodach neutralnych ISO oraz bezpośrednio w kodach właściwych dla powszechnie używanych w kraju układów sterowania wiodących producentów, np.: Fanuc, Siemens, Mitsubishi, Haas, Heidenhain i inne (za pomocą języków programowania tych sterowań będących opcjonalnym rozszerzeniem systemu);

SYMULACJA PRZESTRZENI TOKARKI I FREZARKI CNC:

- Oprogramowanie musi umożliwiać symulację 3D odwzorowującą nowoczesne obrabiarki i centra obróbkowe z zachowaniem dokładności odwzorowania istotnych elementów przestrzeni maszyny;
- Symulacja programów NC musi odbywać się w czasie rzeczywistym z możliwością przyspieszenia i szybkiego testowania wykonywanych programów;
- Oprogramowanie musi umożliwiać zbliżoną do rzeczywistości symulację na modelach 3D i 2D obrabiarek CNC powszechnie znanych producentów w zakresie toczenia i frezowania;

WYMAGANIA DOTYCZĄCE SYMULACJI OBRÓBKII NA OBRABIARKACH CNC:

- Musi umożliwiać symulację w przestrzeni obrabiarki 3D z obróbką 3D, z możliwością przełączania symulacji na widok 2D oraz prezentacją przedmiotu obrabianego w przekrojach i w widokach; umożliwiać obserwację obróbki konturu wewnętrznego;
- Musi umożliwiać kompleksowe programowanie detalu począwszy od rysunku, poprzez edycję programu NC w wybranym języku sterowania maszyny aż do kompletnej symulacji 3D programu z obróbką detalu;
- Musi umożliwiać wizualizację obrabiarki z wizualizacją jej poszczególnych detali jak i całej maszyny;
- Musi pokazywać model matematyczny przedmiotu obrabianego i mieć zintegrowaną funkcję testu kolizyjności oraz funkcję kontroli jakości wyrobu; musi pozwalać na włączanie i wyłączenie testu kolizyjności podczas symulacji obróbki;
- Musi umożliwiać symulację przestrzeni obrabiarki z uwzględnieniem przedmiotu obrabianego, narzędzi, uchwytu etc z możliwością włączania funkcji przezroczystości maszyny celem precyzyjnego wyodrębnienia elementów: przedmiot obrabiany – narzędzie;
- Musi precyzyjnie nadzorować możliwość wystąpienia kolizji między wszystkimi ruchomymi elementami przestrzeni 3D obrabiarki, w tym z uwzględnieniem narzędzi, uchwytu i przedmiotu obrabianego;
- Musi umożliwiać symulację w czasie rzeczywistym oraz mieć możliwość przyspieszenia i zwolnienia symulacji;
- Musi mieć funkcje dokładnego prezentowania obróbki z uwzględnieniem powiększania, obracania, przesuwania itp.;
- Musi umożliwiać analizę torów przejazdu narzędzi w celu optymalizacji programów NC; pozwalać na włączanie i wyłączenie torów przejazdu narzędzi;
- Musi umożliwiać przeliczanie czasów pracy, skrawanej objętości i masy przedmiotu obrabianego dla poszczególnych narzędzi w celu kalkulowania kosztów wytwarzania;
- Musi umożliwiać zapisywanie wykonanego detalu i wykorzystanie go do dalszej obróbki na tej samej lub innej obrabiarce w przestrzeni 3D zarówno dla tokarki, jak i dla frezarki;
- Musi umożliwiać symulację przestrzeni 3D obrabiarki oraz obrabianego przedmiotu podczas przemieszczania się i/lub obrotu we wszystkich osiach;
- Musi mieć możliwość włączania i wyłączenia linii wyznaczających krawędzie obrabianego przedmiotu;
- Musi mieć możliwość zastosowania wartości korekcyjnych dla promienia i długości narzędzia;

FUNKCJE KONTROLI JAKOŚCI WYTWARZANIA:

- System musi umożliwiać bieżącą kontrolę jakości wytwarzania w szczególności poprzez:
- Dokonywanie przekrojów przedmiotu obrabianego w dowolnym momencie obróbki;
- Mierzenie przedmiotu obrabianego w dowolnym momencie obróbki i eksponowanie obrabianego przedmiotu w widokach 3D;
- Pomiar chropowatości obrabianej powierzchni dla przedmiotów obrabianych na tokarkach i na frezarkach;
- Obliczanie czasu pracy poszczególnych narzędzi (zużycie), czasów przestoju, czasów wymiany narzędzia, szybkich przejazdów;
- Analizę programu NC (w tym czasu obróbki, długości torów przejazdu narzędzi, objętości zeskrwanego materiału – do optymalizacji kosztów wytwarzania);
- Porównanie z detalem wzorcowym

MOŻLIWOŚĆ PROGRAMOWANIA METODĄ WARSZTATOWĄ:

- Oprogramowanie musi umożliwiać programowanie dialogowe jak odbywa się to na nowoczesnych sterowaniach obrabiarek;
- Muszą być do dyspozycji okna dialogowe z opisem funkcji i cykli obróbkowych do wprowadzania wartości liczbowych poszczególnych parametrów i adresów;
- Musi być możliwość wpisywania programu poszczególnymi blokami NC (wierszami) i bieżącej symulacji wpisywanych kodów;
- Musi być możliwość edytowania i zapisu programu z możliwością wyszczególniania poszczególnych jego fragmentów lub wybranych funkcji;
- Musi być zintegrowany edytor geometrii do szybkiego definiowania konturu przedmiotu obrabianego;
- Musi być możliwość zatrzymania programu w celu dokonania kontroli pomiarów i wartości chropowatości powierzchni;

WYMAGANIA DOTYCZĄCE FUNKCJI I CYKLI ISO PRZY PROGRAMOWANIU OBRABIAREK CNC:

- Oprogramowanie musi umożliwiać programowanie w kodach ISO odcinków, łuków, punktów zerowych oraz parametrów technologicznych;
- Musi umożliwiać programowanie dialogowe z wykorzystaniem pomocniczych okien definiujących poszczególne funkcje i cykle obróbkowe;
- Musi umożliwiać stosowanie podprogramów i powtórzeń wybranych fragmentów programu;
- Musi umożliwiać programowanie parametryczne z zastosowaniem skoków warunkowych;
- Musi umożliwiać programowanie konturów poprzez definiowanie geometrii przedmiotu obrabianego bez

konieczności dokonywania obliczeń matematycznych;

- Musi umożliwiać zastosowanie standardowych cykli obróbkowych dla toczenia i dla frezowania;
- Musi posiadać moduł CAM do przejmowania danych CAD w formie rysunku i generowanie na ich podstawie ścieżki NC jako opcjonalne rozszerzenie systemu;
- Musi posiadać możliwość zainstalowania postprocesorów (jako opcjonalne rozszerzenie systemu) umożliwiających zamianę programów w neutralnych kodach ISO na kody właściwe dla konkretnych sterowań obrabiarek wiodących producentów;

TOCZENIE:

- System musi umożliwiać programowanie cykli obróbki zgrubnej dowolnego konturu wzdłużnie, poprzecznie i równoległe do konturu, w tym możliwość optymalizacji pustych przejść i automatycznego wyliczania punktu początkowego dla obróbki zarówno konturu zewnętrznego, jak i wewnętrznego;
- Musi umożliwiać programowanie cykli podcięcia i rowkowania dla dowolnych konturów dla obróbki wewnątrz i na zewnątrz w osi lub promieniowo z optymalizacją pustych przejść;
- Musi umożliwiać gwintowanie otworów, nacinanie gwintów i frezowanie gwintów;
- Musi umożliwiać zastosowanie cykli wiercenia, w tym z łamaniem i usuwaniem wióra;
- Musi umożliwiać kompensację promienia krawędzi skrawającej z uwzględnieniem kwadrantów pracy i wartości korekcyjnych narzędzi;

FREZOWANIE:

- Musi umożliwiać kompensację promienia freza z uwzględnieniem strategii najazdu i odjazdu;
- Musi umożliwiać frezowanie kieszeni prostokątnych, kołowych i czopów
- Musi umożliwiać frezowanie rowków i rowków na łuku;
- Musi umożliwiać frezowanie kieszeni konturowych (o dowolnym kształcie) z uwzględnieniem wysp o różnych wysokościach oraz z naddatkami z frezowaniem równoległym do konturu lub meandrowym;
- Musi umożliwiać zastosowanie cykli wiercenia, gwintowania, rozwiercania, pogłębiania i frezowania gwintów;
- Musi umożliwiać zastosowanie funkcji wywołania cyklu na prostej, w punkcie i na łuku okręgu;

NARZĘDZIA:

- System musi posiadać gotowe do użycia biblioteki narzędzi skrawających 3D.
- W przypadku narzędzi tokarskich powinny być użyte uchwyty VDI o średnicy 30 mm;
- W przypadku narzędzi frezarskich powinny być użyte uchwyty SK40;
- Uwaga, system musi umożliwiać w razie konieczności zastosowanie i modelowanie innych typów uchwytów zarówno tokarskich, jak i frezarskich;
- System musi umożliwiać wprowadzanie własnych narzędzi użytkownika na podstawie katalogów wybranych producentów oraz zestawianie narzędzi z poszczególnych elementów będących do dyspozycji użytkownika (płytki, oprawka, uchwyt, frez, uchwyt);
- System musi umożliwiać definiowanie narzędzi tokarskich;
- System musi umożliwiać pełne wykorzystanie (bez ograniczeń) narzędzi definiowanych lub wprowadzanych przez użytkownika;
- System musi umożliwiać zarządzanie narzędziami, ich tworzenie i zmiany oraz wprowadzanie dla każdego narzędzia kilku rejestrów wartości korekcyjnych;
- System musi umożliwiać zarządzanie uchwytami, ich tworzenie i zmiany;

UCHWYTY:

- System musi umożliwiać zastosowanie biblioteki uchwytów 3D;
- System musi umożliwiać zastosowanie na tokarce CNC szczęk jedno-, dwu-, trzystopniowych oraz tulei zaciskowych i zabieraka;
- System musi umożliwiać zastosowanie na frezarce imadeł z wymiennymi szczękami, uchwytów zaciskowych, płyt magnetycznych i mocowania w elementach modułowych;
- Oprogramowanie musi umożliwiać użytkownikowi uzupełnianie biblioteki uchwytów lub jej modyfikowanie;
- Wszystkie uchwyty muszą być odwzorowane w trójwymiarowej przestrzeni obrabiarki;

MATERIAŁY I DANE TECHNOLOGICZNE:

- Użytkownik musi mieć do dyspozycji bibliotekę materiałów dla przedmiotów obrabianych oraz możliwość jej uzupełniania i modyfikowania;

	<p>POSTPROCESORY:</p> <ul style="list-style-type: none"> - System musi posiadać dostęp do postprocesorów umożliwiających automatyczne przetwarzanie programów napisanych w neutralnym kodzie ISO na język właściwy dla sterowań wiodących producentów na rynku, np.: Fanuc, Siemens, Mitsubishi, Heidenhain itp. Użytkownik określa jakie postprocesory. Stanowią one opcjonalne rozszerzenie systemu. - System powinien umożliwiać przetwarzanie cykli obróbkowych z kodów neutralnych na kody wybranego komercyjnego sterowania, o ile posiada ono takie cykle; użytkownik określa jakie postprocesory. Stanowią one opcjonalne rozszerzenie systemu. <p>MODUŁ CAM:</p> <ul style="list-style-type: none"> - System powinien posiadać opcjonalną możliwość tworzenia programów NC na podstawie dokumentacji elektronicznej CAD: - W zakresie toczenia: obróbki w 2-5 osiach (Z, X, C, Y, B); - W zakresie frezowania: obróbki w 3-5 osiach (X, Y, Z, A/B, C); - Wykorzystanie systemu zarządzania narzędziami, uchwytami i danymi technologicznymi; - Importowanie rysunków zapisanych w formacie DXF dla toczenia i frezowania; - Importowanie brył 3D zapisanych w formacie STEP dla frezowania; - Bezpośrednie wykorzystanie symulacji 3D obrabiarki do realizacji programów wygenerowanych ze źródła CAD; - Moduł CAD do rysowania jest na wyposażeniu standardowym, moduł CAD do przetwarzania rysunków na programy NC jest dodatkowym modułem opcjonalnym. <p>TRANSMISJA PROGRAMÓW NC Z KOMPUTERA DO OBRABIARKI:</p> <ul style="list-style-type: none"> - System musi posiadać możliwość bezpośredniej transmisji programu zdatnego do wczytania na konkretną obrabiarkę bezpośrednio z komputera. Albo złączem RS232, albo dowolnym innym nośnikiem danych (USB, karty pamięci etc); <p><u>Dostawca oprogramowania musi dokonać szkolenia personelu Zamawiającego.</u></p>
2.	<p><u>Moduł uzupełniający program CAM – tokarki - 1 komplet</u></p> <p>Zakres dostawy:</p> <p>Moduł rozszerzający program CAM będący dodatkową opcją wyboru programu dydaktyczno-przemysłowe do uczenia się programowania i do programowania obrabiarek sterowanych numerycznie CNC w zakresie toczenia .</p> <p><u>Licencje indywidualne lub sieciowe do zastosowania w pracowni Zamawiającego – 16 szt.</u></p> <p><u>Moduł rozszerzający podstawową funkcjonalność (oprogramowania) musi spełniać co najmniej poniższe wymagania.</u></p> <p>ZAKRES ZASTOSOWANIA OFEROWANEGO ROZSZERZENIA SYSTEMU:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Powinno stanowić integralną całość z posiadanym przez użytkownika oprogramowaniem lub obrabiarkami CNC; - Powinno pozwalać na przygotowanie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie operator obrabiarek skrawających a także umożliwiać zastosowanie w dydaktyce dla technika mechanika, technika mechatronika, montera maszyn i urządzeń; - Powinno umożliwiać realizację kształcenia w formach kursowych i modułowych; - Powinno mieć zastosowanie w formach doskonalenia zawodowego i samokształcenia; - Powinno spełniać wymagania opisane w programie nauczania do zawodu technik mechatronik w części dotyczącej programowania obrabiarek, technik mechanik 311504 oraz operator obrabiarek skrawających 722307, kwalifikacja M.19; - Powinno mieć właściwość dopasowania do potrzeb kształcenia na poziomie od szkoły ZSZ/BS I ST. poprzez formy pozaszkolne do poziomu akademickiego; <p>CELE DYDAKTYCZNE ZASTOSOWANIA ROZSZERZENIA OFEROWANEGO SYSTEMU:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Użytkownik rozszerzenia (uczeń, student, inżynier etc) powinien móc uczyć się programowania obrabiarek CNC w zakresie toczenia zgodnie z zasadami programowania obrabiarek bezpośrednio z wykorzystaniem sterowań producentów; - Rozszerzenie w zamawianym standardzie powinno umożliwiać uczenie się programowania maszyn numerycznych w zakresie toczenia, tworzenie rysunków CAD i przetwarzanie ich na programy maszynowe oraz przetwarzanie

- programów neutralnych na dowolny, wybrany przez użytkownika typ sterowania obrabiarki, a także programowanie bezpośrednio w kodach sterowania Siemens, Fanuc, Haas;
- Użytkownik powinien móc uczyć się programowania w kodach sterowań wybranych producentów począwszy od podstaw programowania aż do metod zaawansowanych z zastosowaniem nowoczesnych cykli obróbkowych;
  - Rozszerzenie powinno być przydatny zarówno do pracy pod nadzorem nauczyciela / instruktora, jak i do pracy samodzielnej;
  - Oprócz technicznego zastosowania programów NC użytkownik musi mieć możliwość poznania zasad i metod programowania (np.: gwintowania, nacinania gwintów, cykli obróbki zgrubnej i wykańczającej), obserwacji przebiegu procesu programowania i obróbki z ciągłą kontrolą ewentualnych błędów i kolizji tak, by praktyczna część kształcenia bezpośrednio na obrabiarce mogła być ograniczona do zapoznania się z technologią obróbki na danej maszynie;
  - W celu realizacji zadań dydaktycznych rozszerzenie musi umożliwiać dostosowane do poziomu kształcenia różnorodne możliwości programowania – edytor NC, programowanie dialogowe, programowanie interaktywne. Możliwości te muszą być sprzężone z wizualizacją 3D przestrzeni zbliżonej do realnej obrabiarki realizującej na bieżąco tworzony program, z wizualizacją przedmiotu obrabianego 3D i procesu obróbki 3D. Jednocześnie musi być zagwarantowane wykrywanie kolizji w przestrzeni obrabiarki i błędów logicznych, matematycznych lub geometrycznych oraz dostęp do funkcji pomocniczych ułatwiających i podnoszących atrakcyjność pracy w systemie. Wszystkie błędy powstające w trakcie tworzenia programu muszą być na bieżąco wykrywane i pokazywane, a system powinien wskazywać sposób eliminacji tych błędów;
  - W aspekcie współczesnych wymagań przemysłowych rozszerzenie musi umożliwiać zastosowanie efektywnych i nowoczesnych cykli obróbkowych;
  - Rozszerzenie musi umożliwić naukę wszystkich zagadnień związanych z programowaniem obrabiarek sterowanych numerycznie, które można zrealizować bez zastosowania rzeczywistej maszyny, tak by praktyczna nauka na rzeczywistej obrabiarce mogła ograniczyć się do nauki technologii obróbki i samej obsługi konkretnej maszyny;
  - Powinno narzucać użytkownikowi wszystkie czynności jakie niezbędne są do wykonania na rzeczywistej obrabiarce w warsztacie według zasady: to co jest możliwe na obrabiarce, możliwe jest w oferowanym systemie, to czego nie da się wykonać na maszynie, nie da się wykonać w oferowanym systemie;
  - Powinno umożliwiać użytkownikowi pisanie programów metodą interaktywną pokazującą na bieżąco reakcje maszyny na kolejne bloki programu, a także programowanie dialogowe (gotowe maski z instrukcjami dla danego typu sterowania plus objaśnienia tych instrukcji i możliwość programowania poprzez wpisywanie wyłącznie wartości do odpowiednio uaktywnianych pól parametrów danej instrukcji) oraz programowanie konturu metodą geometryczną (ciągu konturowego);
  - Musi umożliwiać transmisję programów z komputera bezpośrednio na obrabiarkę;
  - **Musi umożliwiać programowanie tokarki CNC w pięciu osiach z wykorzystaniem narzędzi napędzanych frezarskich na tokarce oraz wrzeciona przechwytyjącego (X, Z, C, Y, B). W językach sterowania Siemens Fanuc, Haas;**
  - **Powinno mieć możliwość zastosowania opcjonalnego modułu egzaminacyjnego do sprawdzania poziomu wiedzy użytkownika w zakresie umiejętności programowania obrabiarek sterowanych numerycznie systemu za pomocą tworzenia testów sprawdzających na bazie istniejących programów NC bezpośrednio na komputerze.**
  - **MUSI UMOŻLIWIĆ PROGRAMOWANIE TOKAREK STEROWANYCH NUMERYCZNIE w pięciu osiach bezpośrednio z klawiatury komputera lub pomocniczego pulpitu sterującego wyświetlanego na ekranie PC. NIE poprzez modelowanie i uzyskiwanie kodów NC automatycznie jako efekt modelowania brył 3D lecz bezpośrednio z klawiatury;**
  - **Musi mieć możliwość zastosowania opcjonalnego pulpitu sterującego wyświetlanego na ekranie komputera umożliwiającego obsługę obrabiarki (w tym w trybach: JOG, kółko ręczne, najazd na punkt referencyjny, MDI, EDIT, AUTO);**
  - Musi umożliwiać programowanie dialogowe dostępne w edytorze NC. Ponadto edytor musi posiadać funkcję wyszukiwania, przenumerowania bloków programu NC, zaznaczania kolorami wybranych bloków;
  - Musi mieć możliwość pisania programów w trybie interaktywnym z możliwością przeskoku o blok do przodu lub blok do tyłu, przeskoku do dowolnego zaznaczonego bloku programu;
  - Musi mieć możliwość wyświetlania rysunku programowanego detalu na ekranie komputera;
  - Musi podczas pisania i symulacji programu na bieżąco pokazywać wartości współrzędnych poszczególnych osi, wartości prędkości (obrotowej lub stałej prędkości skrawania), funkcji modalnych G w polu parametrów technologicznych na ekranie;
  - Musi umożliwiać zarządzanie narzędziami skrawającymi zgodnie z normami narzędziowymi: VDI 30;
  - Musi umożliwiać obsługę za pomocą klawiatury komputera i umożliwiać pisanie programów bezpośrednio z klawiatury komputera;

WYMAGANIA DYDAKTYCZNE:

- Rozszerzenie musi umożliwiać pracę w trybie przygotowania obrabiarki odwzorowującą dokładnie wszystkie czynności jakie wykonuje się na rzeczywistej maszynie, czyli co najmniej:
  - o Przejazdy narzędzia sterowane ręcznie,
  - o Wstawianie punktu zerowego,
  - o Pomiar narzędzi i wyznaczenie wartości korekcyjnych,
  - o Najazd na punkt referencyjny,
- Programowanie musi odbywać się tak jak na maszynie poprzez bezpośrednie wpisywanie z klawiatury komputera

poszczególnych adresów. Maszyna musi na bieżąco realizować wpisy dokonane przez programującego w przestrzeni trójwymiarowej tak, by mógł on przetestować działanie programu, wyeliminować błędy i kolizje oraz dokonać optymalizacji programu przed jego transmisją na obrabiarkę;

- Rozszerzenie musi przygotować użytkownika do pisania programów bezpośrednio na rzeczywistej obrabiarce z uwzględnieniem właściwości poszczególnych systemów sterowania;
- Musi umożliwiać programowanie w języku programowania producentów układów sterowań Siemens, Fanuc, Haas;

WYMAGANIA SYSTEMOWE ROZSZERZENIA:

- Rozszerzenie musi działać na komputerach osobistych PC w sieci lokalnej lub innej sieci PC w środowisku Windows w wersji VISTA, Windows 7, Windows 8 lub Windows 10;
- Rozszerzenie musi być w 100% w języku polskim;
- Musi być kompatybilne z posiadanym oprogramowaniem CAM;
- Obsługa musi odbywać się z zastosowaniem klasycznej klawiatury komputera i myszki;
- Rozszerzenie musi mieć możliwość dodatkowego włączenia na ekranie monitora neutralnego pulpitu sterowania obrabiarki, którego obsługa odbywać się powinna z wykorzystaniem myszki;
- Rozszerzenie musi mieć charakter otwarty, tj. umożliwiać wprowadzanie własnych elementów przestrzeni maszyny (narzędzia, uchwyty etc);
- Rozszerzenie musi umożliwiać użytkownikowi wprowadzanie do systemu własnych narzędzi i uchwytów według katalogów dowolnych producentów narzędzi i uchwytów;
- Rozszerzenie musi mieć możliwość odtwarzania programów za pośrednictwem języków sterowań Siemens, Fanuc, Haas;

MATERIAŁY SZKOLENIOWE DLA NAUCZYCIELA I DLA UŻYTKOWNIKA:

- Do rozszerzenia powinny być dołączone materiały techniczne towarzyszące w formie instrukcji obsługi, zeszytów ćwiczeń, procedur zastosowania, materiałów dydaktycznych i technicznych umożliwiających użytkownikowi pełne wykorzystanie możliwości systemu. Wszystkie te materiały powinny być dostępne w formie elektronicznej w języku polskim i obejmować zagadnienia z zakresu toczenia jak i frezowania;
- Do rozszerzenia muszą być dołączone zeszyty ćwiczeń z rozwiązaniami. Wszystko w języku polskim;

PRZYGOTOWANIE OBRABIARKI:

- Rozszerzenie musi umożliwiać przygotowanie obrabiarki przed przystąpieniem do właściwego procesu programowania. Musi umożliwiać wykonanie wszystkich czynności przygotowawczych jak na realnej maszynie, czyli np.: definiowanie przedmiotu obrabianego, mocowanie przedmiotu obrabianego, ustawianie punktu zerowego przedmiotu obrabianego, dobór narzędzi skrawających, pomiar narzędzi i określanie wartości korekcyjnych;
- Wszystkie informacje wynikające z przygotowania maszyny muszą być zapisywane w dokumentacji technicznej w formie umożliwiającej sprawdzenie poprawności zapisu, przechowywanie zapisu, przenoszenie zapisu oraz testowanie programów pisanych bezpośrednio w systemie lub ze źródeł zewnętrznych;

JĘZYKI PROGRAMOWANIA TOKAREK CNC:

- Rozszerzenie musi umożliwiać programowanie tokarek CNC bezpośrednio w języku konkretnego sterowania z zastosowaniem funkcji i cykli obróbkowych tegoż konkretnego sterowania (przy użyciu języków programowania Siemens, Fanuc, Haas);
- Rozszerzenie musi umożliwiać pisanie programów bezpośrednio w kodach właściwych dla powszechnie używanych w kraju układów sterowania Fanuc, Siemens, Haas za pomocą języków programowania tych sterowań;

SYMULACJA PRZESTRZENI TOKARKI CNC:

- Rozszerzenie musi umożliwiać symulację 3D odwzorowującą nowoczesne obrabiarki i centra obróbkowe z zachowaniem dokładności odwzorowania istotnych elementów przestrzeni maszyny;
- Symulacja programów NC musi odbywać się w czasie rzeczywistym z możliwością przyspieszenia i szybkiego testowania wykonywanych programów;
- Rozszerzenie musi umożliwiać zblizoną do rzeczywistości symulację na modelach 3D i 2D obrabiarek CNC powszechnie znanych producentów w zakresie toczenia;

WYMAGANIA DOTYCZĄCE SYMULACJI OBRÓBK NA TOKARKACH CNC:

- Musi umożliwiać symulację w przestrzeni obrabiarki 3D z obróbką 3D, z możliwością przełączania symulacji na widok 2D oraz prezentacją przedmiotu obrabianego w przekrojach i w widokach; umożliwiać obserwację obróbki konturu wewnętrznego;
- Musi umożliwiać kompleksowe programowanie detalu począwszy od rysunku, poprzez edycję programu NC w wybranym języku sterowania maszyny aż do kompletnej symulacji 3D programu z obróbką detalu;
- Musi umożliwiać wizualizację obrabiarki z wizualizacją jej poszczególnych detali jak i całej maszyny;
- Musi pokazywać model matematyczny przedmiotu obrabianego i mieć zintegrowaną funkcję testu kolizyjności oraz funkcję kontroli jakości wyrobu; musi pozwalać na włączanie i wyłączenie testu kolizyjności podczas symulacji obróbki;
- Musi umożliwiać symulację przestrzeni obrabiarki z uwzględnieniem przedmiotu obrabianego, narzędzi, uchwytu etc z możliwością włączania funkcji przezroczystości maszyny celem precyzyjnego wyodrębnienia elementów: przedmiot obrabiany – narzędzie;
- Musi precyzyjnie nadzorować możliwość wystąpienia kolizji między wszystkimi ruchomymi elementami przestrzeni 3D obrabiarki, w tym z uwzględnieniem narzędzi, uchwytu i przedmiotu obrabianego;
- Musi umożliwiać symulację w czasie rzeczywistym oraz mieć możliwość przyspieszenia i zwolnienia symulacji;
- Musi mieć funkcje dokładnego prezentowania obróbki z uwzględnieniem powiększania, obracania, przesuwania itp.;
- Musi umożliwiać analizę torów przejazdu narzędzi w celu optymalizacji programów NC; pozwalać na włączanie i wyłączanie torów przejazdu narzędzi;
- Musi umożliwiać przeliczanie czasów pracy, skrawanej objętości i masy przedmiotu obrabianego dla poszczególnych narzędzi w celu kalkulowania kosztów wytwarzania;
- Musi umożliwiać zapisywanie wykonanego detalu i wykorzystanie go do dalszej obróbki na tej samej lub innej obrabiarkie w przestrzeni 3D zarówno dla tokarki, jak i dla frezarki;
- Musi umożliwiać symulację przestrzeni 3D obrabiarki oraz obrabianego przedmiotu podczas przemieszczania się i/lub obrotu we wszystkich osiach;
- Musi mieć możliwość włączania i wyłączania linii wyznaczających krawędzie obrabianego przedmiotu;
- Musi mieć możliwość zastosowania wartości korekcyjnych dla promienia i długości narzędzia;

FUNKCJE KONTROLI JAKOŚCI WYTWARZANIA:

- Rozszerzenie musi umożliwiać bieżącą kontrolę jakości wytwarzania w szczególności poprzez:
  - o Dokonywanie przekrojów przedmiotu obrabianego w dowolnym momencie obróbki;
  - o Mierzenie przedmiotu obrabianego w dowolnym momencie obróbki i eksponowanie obrabianego przedmiotu w widokach 3D;
  - o Pomiar chropowatości obrabianej powierzchni dla przedmiotów obrabianych na tokarkach i na frezarkach;
  - o Obliczanie czasu pracy poszczególnych narzędzi (zużycie), czasów przestoju, czasów wymiany narzędzia, szybkich przejazdów;
  - o Analizę programu NC (w tym czasu obróbki, długości torów przejazdu narzędzi, objętości zeskrwanego materiału – do optymalizacji kosztów wytwarzania);
  - o Porównanie z detalem wzorcowym

MOŻLIWOŚĆ PROGRAMOWANIA METODĄ WARSZTATOWĄ:

- Rozszerzenie musi umożliwiać programowanie dialogowe jak odbywa się to na nowoczesnych sterowaniach obrabiarek;
- Muszą być do dyspozycji okna dialogowe z opisem funkcji i cykli obróbkowych do wprowadzania wartości liczbowych poszczególnych parametrów i adresów;
- Musi być możliwość wpisywania programu poszczególnymi blokami NC (wierszami) i bieżącej symulacji wpisywanych kodów;
- Musi być możliwość edytowania i zapisu programu z możliwością wyszczególniania poszczególnych jego fragmentów lub wybranych funkcji;
- Musi być zintegrowany edytor geometrii do szybkiego definiowania konturu przedmiotu obrabianego;
- Musi być możliwość zatrzymania programu w celu dokonania kontroli pomiarów i wartości chropowatości powierzchni;

WYMAGANIA DOTYCZĄCE FUNKCJI I CYKLI PRZY PROGRAMOWANIU TOKAREK CNC:

- Rozszerzenie musi umożliwiać programowanie odcinków, łuków, punktów zerowych oraz parametrów technologicznych;
- Musi umożliwiać programowanie dialogowe z wykorzystaniem pomocniczych okien definiujących poszczególne funkcje i cykle obróbkowe;
- Musi umożliwiać stosowanie podprogramów i powtórzeń wybranych fragmentów programu;
- Musi umożliwiać programowanie parametryczne z zastosowaniem skoków warunkowych;
- Musi umożliwiać programowanie konturów poprzez definiowanie geometrii przedmiotu obrabianego bez

- konieczności dokonywania obliczeń matematycznych;
- Musi umożliwiać zastosowanie standardowych cykli obróbkowych dla toczenia;
  - Musi posiadać moduł CAM do przejmowania danych CAD w formie rysunku i generowanie na ich podstawie ścieżki NC jako opcjonalne rozszerzenie systemu;
  - Musi posiadać możliwość zainstalowania postprocesorów (jako opcjonalne rozszerzenie systemu) umożliwiających zamianę programów w neutralnych kodach ISO na kody właściwe dla konkretnych sterowań obrabiarek wiodących producentów;

TOCZENIE:

- Rozszerzenie musi umożliwiać programowanie cykli obróbki zgrubnej dowolnego konturu wzdłużnie, poprzecznie i równoległe do konturu, w tym możliwość optymalizacji pustych przejść i automatycznego wyliczania punktu początkowego dla obróbki zarówno konturu zewnętrznego, jak i wewnętrznego;
- Musi umożliwiać programowanie cykli podcięcia i rowkowania dla dowolnych konturów dla obróbki wewnątrz i na zewnątrz w osi lub promieniowo z optymalizacją pustych przejść;
- Musi umożliwiać gwintowanie otworów, nacinanie gwintów;
- Musi umożliwiać zastosowanie cykli wiercenia, w tym z łamaniem i usuwaniem wióra;
- Musi umożliwiać kompensację promienia krawędzi skrawającej z uwzględnieniem kwadrantów pracy i wartości korekcyjnych narzędzi;

NARZĘDZIA:

- Rozszerzenie musi posiadać gotowe do użycia biblioteki narzędzi skrawających 3D.
- W przypadku narzędzi tokarskich powinny być użyte uchwyty VDI o średnicy 30 mm;
- Uwaga, rozszerzenie musi umożliwiać w razie konieczności zastosowanie i modelowanie innych typów uchwytów zarówno tokarskich, jak i frezarskich;
- Rozszerzenie musi umożliwiać wprowadzanie własnych narzędzi użytkownika na podstawie katalogów wybranych producentów oraz zestawianie narzędzi z poszczególnych elementów będących do dyspozycji użytkownika (płytki, oprawka, uchwyt, frez, uchwyt);
- Rozszerzenie musi umożliwiać definiowanie narzędzi tokarskich;
- Rozszerzenie musi umożliwiać pełne wykorzystanie (bez ograniczeń) narzędzi definiowanych lub wprowadzanych przez użytkownika;
- Rozszerzenie musi umożliwiać zarządzanie narzędziami, ich tworzenie i zmiany oraz wprowadzanie dla każdego narzędzia kilku rejestrów wartości korekcyjnych;
- Rozszerzenie musi umożliwiać zarządzanie uchwytami, ich tworzenie i zmiany;

UCHWYTY:

- Rozszerzenie musi umożliwiać zastosowanie biblioteki uchwytów 3D;
- Rozszerzenie musi umożliwiać zastosowanie na tokarce CNC szczęk jedno-, dwu-, trzostopniowych oraz tulei zaciskowych i zabieraka;
- Rozszerzenie musi umożliwiać użytkownikowi uzupełnianie biblioteki uchwytów lub jej modyfikowanie;
- Wszystkie uchwyty muszą być odwzorowane w trójwymiarowej przestrzeni obrabiarki;

MATERIAŁY I DANE TECHNOLOGICZNE:

- Użytkownik musi mieć do dyspozycji bibliotekę materiałów dla przedmiotów obrabianych oraz możliwość jej uzupełniania i modyfikowania;

POSTPROCESORY:

- Rozszerzenie musi posiadać dostęp do postprocesorów umożliwiających automatyczne przetwarzanie programów napisanych w neutralnym kodzie ISO na język właściwy dla sterowań producentów Fanuc, Siemens, Haas.
- System powinien umożliwiać przetwarzanie cykli obróbkowych z kodów neutralnych na kody wybranego komercyjnego sterowania, o ile posiada ono takie cykle; użytkownik określa jakie postprocesory.

WSPÓŁDZIAŁANIE ROZSZERZENIA Z MODUŁEM CAM:

- Rozszerzenie powinien posiadać opcjonalną możliwość tworzenia programów NC na podstawie dokumentacji elektronicznej CAD;
- W zakresie toczenia: obróbki w 2-5 osiach (Z, X, C, Y, B);

	<ul style="list-style-type: none"> - Wykorzystanie systemu zarządzania narzędziami, uchwytami i danymi technologicznymi; - Importowanie rysunków zapisanych w formacie DXF dla toczenia; - Bezpośrednie wykorzystanie symulacji 3D obrabiarki do realizacji programów wygenerowanych ze źródła CAD; - Moduł CAD do rysowania jest na wyposażeniu standardowym, moduł CAD do przetwarzania rysunków na programy NC jest dodatkowym modulem opcjonalnym. <p>TRANSMISJA PROGRAMÓW NC Z KOMPUTERA DO OBRABIARKI:</p> <ul style="list-style-type: none"> - System musi posiadać możliwość bezpośredniej transmisji programu zdatnego do wczytania na konkretną obrabiarkę bezpośrednio z komputera. Albo złączem RS232, albo dowolnym innym nośnikiem danych (USB, karty pamięci etc); <p><u>Dostawca oprogramowania musi dokonać szkolenia personelu Zamawiającego.</u></p>
3.	<p><u>Moduł uzupełniający program CAM – frezarki - 1 komplet</u></p> <p>Zakres dostawy:</p> <p>Moduł rozszerzający program CAM będący dodatkową opcją wyboru programu dydaktyczno-przemysłowe do uczenia się programowania i do programowania obrabiarek sterowanych numerycznie CNC w zakresie frezowania .</p> <p><u>Licencje indywidualne lub sieciowe do zastosowania w pracowni Zamawiającego – 16 szt.</u></p> <p><u>Moduł rozszerzający podstawową funkcjonalność (oprogramowanie) musi spełniać co najmniej poniższe wymagania.</u></p> <p>ZAKRES ZASTOSOWANIA OFEROWANEGO ROZSZERZENIA SYSTEMU:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Powinno stanowić <u>integralną całość z posiadanym przez użytkownika oprogramowaniem lub obrabiarkami CNC;</u> - Powinno pozwalać na przygotowanie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie operator obrabiarek skrawających a także umożliwiać zastosowanie w dydaktyce dla technika mechanika, technika mechatronika, monter maszyn i urządzeń; - Powinno umożliwiać realizację kształcenia w formach kursowych i modułowych; - Powinno mieć zastosowanie w formach doskonalenia zawodowego i samokształcenia; - Powinno spełniać wymagania opisane w programie nauczania do zawodu technik mechatronik w części dotyczącej programowania obrabiarek, technik mechanik 311504 oraz operator obrabiarek skrawających 722307, kwalifikacja M.19; - Powinno być powszechnie stosowane w szkołach zawodowych, centrach kształcenia praktycznego lub ustawicznego i uczelniach technicznych. - Powinno mieć właściwość dopasowania do potrzeb kształcenia na poziomie od szkoły ZSZ/BS I ST. poprzez formy pozaszkolne do poziomu akademickiego; <p>CELE DYDAKTYCZNE ZASTOSOWANIA ROZSZERZENIA OFEROWANEGO SYSTEMU:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Użytkownik systemu (uczeń, student, inżynier etc) powinien móc uczyć się programowania obrabiarek CNC w zakresie frezowania zgodnie z zasadami programowania obrabiarek bezpośrednio z wykorzystaniem sterowań producentów; - Rozszerzenie w zamawianym standardzie powinno umożliwiać uczenie się programowania maszyn numerycznych w zakresie frezowania, tworzenie rysunków CAD i przetwarzanie ich na programy maszynowe oraz przetwarzanie programów neutralnych na dowolny, wybrany przez użytkownika typ sterowania obrabiarki, a także programowanie bezpośrednie w kodach sterowania HeidenHain, Siemens, Fanuc, Haas; - Użytkownik powinien móc uczyć się programowania w kodach sterowań wybranych producentów począwszy od podstaw programowania aż do metod zaawansowanych z zastosowaniem nowoczesnych cykli obróbkowych; - Rozszerzenie powinno być przydatne zarówno do pracy pod nadzorem nauczyciela / instruktora, jak i do pracy samodzielnej; - Oprócz technicznego zastosowania programów NC użytkownik musi mieć możliwość poznania zasad i metod programowania (np.: gwintowania, frezowania gwintów, cykli stałych), obserwacji przebiegu procesu programowania i obróbki z ciągłą kontrolą ewentualnych błędów i kolizji tak, by praktyczna część kształcenia bezpośrednio na obrabiarkę mogła być ograniczona do zapoznania się z technologią obróbki na danej maszynie; - W celu realizacji zadań dydaktycznych rozszerzenie (oprogramowanie) musi umożliwiać dostosowane do poziomu kształcenia różnorodne możliwości programowania – edytor NC, programowanie dialogowe,

- programowanie interaktywne. Możliwości te muszą być sprzężone z wizualizacją 3D przestrzeni zbliżonej do realnej obrabiarki realizującej na bieżąco tworzony program, z wizualizacją przedmiotu obrabianego 3D i procesu obróbki 3D. Jednocześnie musi być zagwarantowane wykrywanie kolizji w przestrzeni obrabiarki i błędów logicznych, matematycznych lub geometrycznych oraz dostęp do funkcji pomocniczych ułatwiających i podnoszących atrakcyjność pracy w systemie. Wszystkie błędy powstające w trakcie tworzenia programu muszą być na bieżąco wykrywane i pokazywane, a system powinien wskazywać sposób eliminacji tych błędów;
- W aspekcie współczesnych wymagań przemysłowych rozszerzenie musi umożliwiać zastosowanie efektywnych i nowoczesnych cykli obróbkowych;
  - Rozszerzenie musi umożliwić naukę wszystkich zagadnień związanych z programowaniem obrabiarek sterowanych numerycznie, które można zrealizować bez zastosowania rzeczywistej maszyny, tak by praktyczna nauka na rzeczywistej obrabiarence mogła ograniczyć się do nauki technologii obróbki i samej obsługi konkretnej maszyny;
  - Powinno narzucać użytkownikowi wszystkie czynności jakie niezbędne są do wykonania na rzeczywistej obrabiarence w warsztacie według zasady: to co jest możliwe na obrabiarence, możliwe jest w oferowanym systemie, to czego nie da się wykonać na maszynie, nie da się wykonać w oferowanym systemie;
  - Powinno umożliwiać użytkownikowi pisanie programów metodą interaktywną pokazującą na bieżąco reakcje maszyny na kolejne bloki programu, a także programowanie dialogowe (gotowe maski z instrukcjami dla danego typu sterowania plus objaśnienia tych instrukcji i możliwość programowania poprzez wpisywanie wyłącznie wartości do odpowiednio uaktywnianych pól parametrów danej instrukcji) oraz programowanie konturu metodą geometryczną (ciągu konturowego);
  - Musi umożliwiać transmisję programów z komputera bezpośrednio na obrabiarkę;
  - **Musi umożliwiać programowanie frezarki CNC w pięciu osiach z wykorzystaniem stołów frezarskich obrotowych i wychyłnych (X, Y, Z, A/B, C). W językach sterowania Siemens Fanuc, Haas, HeidenHain**
  - **Powinno mieć możliwość zastosowania modułu egzaminacyjnego do sprawdzania poziomu wiedzy użytkownika w zakresie umiejętności programowania obrabiarek sterowanych numerycznie systemu za pomocą tworzenia testów sprawdzających na bazie istniejących programów NC bezpośrednio na komputerze.**
  - **Może mieć możliwość zastosowania opcjonalnego modułu do tworzenia specjalnych uchwytów mocujących dla przestrzeni frezarki oraz dla obrotowego i wychyłnego stołu umożliwiających mocowanie skomplikowanych detali do obróbki na frezarce;**
  - **MUSI UMOŻLIWIĆ PROGRAMOWANIE FREZAREK STEROWANYCH NUMERYCZNIE w pięciu osiach bezpośrednio z klawiatury komputera lub pomocniczego pulpitu sterującego wyświetlanego na ekranie PC. NIE poprzez modelowanie i uzyskiwanie kodów NC automatycznie jako efekt modelowania brył 3D lecz bezpośrednio z klawiatury.**
  - **Musi mieć możliwość zastosowania pulpitu sterującego wyświetlanego na ekranie komputera umożliwiającego obsługę obrabiarki (w tym w trybach: JOG, kółko ręczne, najazd na punkt referencyjny, MDI, EDIT, AUTO);**
  - Musi umożliwiać programowanie dialogowe dostępne w edytorze NC. Ponadto edytor musi posiadać funkcję wyszukiwania, przenumerowania bloków programu NC, zaznaczania kolorami wybranych bloków;
  - Musi mieć możliwość pisania programów w trybie interaktywnym z możliwością przeskoku o blok do przodu lub blok do tyłu, przeskoku do dowolnego zaznaczonego bloku programu;
  - Musi mieć możliwość wyświetlania rysunku programowanego detalu na ekranie komputera;
  - Musi podczas pisania i symulacji programu na bieżąco pokazywać wartości współrzędnych poszczególnych osi, wartości prędkości (obrotowej lub stałej prędkości skrawania), funkcji modalnych G w polu parametrów technologicznych na ekranie;
  - Musi umożliwiać zarządzanie narzędziami skrawającymi zgodnie z normami narzędziowymi: Capto20, SK40, SK50, HSK40;
  - Musi umożliwiać mocowanie jednocześnie więcej niż jednego przedmiotu obrabianego na stole frezarki;
  - Musi umożliwiać obsługę za pomocą klawiatury komputera i umożliwiać pisanie programów bezpośrednio z klawiatury komputera;

WYMAGANIA DYDAKTYCZNE:

- Oprogramowanie musi umożliwiać pracę w trybie przygotowania obrabiarki odwzorowującą dokładnie wszystkie czynności jakie wykonuje się na rzeczywistej maszynie, czyli co najmniej:
  - o Przejazdy narzędzia sterowane ręcznie,
  - o Wstawianie punktu zerowego,
  - o Pomiar narzędzi i wyznaczanie wartości korekcyjnych,
  - o Najazd na punkt referencyjny,
- Programowanie musi odbywać się tak jak na maszynie poprzez bezpośrednie wpisywanie z klawiatury komputera poszczególnych adresów. Maszyna musi na bieżąco realizować wpisy dokonane przez programującego w przestrzeni trójwymiarowej tak, by mógł on przetestować działanie programu, wyeliminować błędy i kolizje oraz dokonać optymalizacji programu przed jego transmisją na obrabiarkę;
- Oprogramowanie musi przygotować użytkownika do pisania programów bezpośrednio na rzeczywistej obrabiarence z uwzględnieniem właściwości poszczególnych systemów sterowania;
- Musi umożliwiać programowanie w językach programowania konkretnych producentów układów sterowań CNC (HeidenHain Siemens, Fanuc, Haas);

WYMAGANIA SYSTEMOWE ROZSZERZENIA:

- Rozszerzenie musi działać na komputerach osobistych PC w sieci lokalnej lub innej sieci PC w środowisku Windows w wersji VISTA, Windows 7, Windows 8 lub Windows 10;
- Rozszerzenie musi być w 100% w języku polskim;
- Musi być kompatybilne z posiadanym oprogramowaniem CAM;
- Obsługa musi odbywać się z zastosowaniem klasycznej klawiatury komputera i myszki;
- Rozszerzenie musi mieć możliwość dodatkowego włączenia na ekranie monitora neutralnego pulpitu sterowania obrabiarki, którego obsługa odbywać się powinna z wykorzystaniem myszki;
- Rozszerzenie musi mieć charakter otwarty, tj. umożliwiać wprowadzanie własnych elementów przestrzeni maszyny (narzędzia, uchwyty etc);
- Rozszerzenie musi umożliwiać użytkownikowi wprowadzanie do systemu własnych narzędzi i uchwytów według katalogów dowolnych producentów narzędzi i uchwytów;
- Rozszerzenie musi mieć możliwość dopasowania do dowolnego sterowania wybranego przez użytkownika i możliwość tworzenia i odtwarzania programów w tych językach sterowania.;

MATERIAŁY SZKOLENIOWE DLA NAUCZYCIELA I DLA UŻYTKOWNIKA:

- Do rozszerzenia powinny być dołączone materiały techniczne towarzyszące w formie instrukcji obsługi, zeszytów ćwiczeń, procedur zastosowania, materiałów dydaktycznych i technicznych umożliwiających użytkownikowi pełne wykorzystanie możliwości systemu. Wszystkie te materiały powinny być dostępne w formie elektronicznej w języku polskim i obejmować zagadnienia z zakresu frezowania;
- Do rozszerzenia muszą być dołączone zeszyty ćwiczeń z rozwiązaniami. Wszystko w języku polskim;
- Samo rozszerzenie powinno mieć wbudowany moduł pomocy umożliwiający bezpośrednie posługiwanie się materiałami pomocniczymi dydaktycznymi w trakcie programowania bez konieczności korzystania ze źródeł zewnętrznych;

PRZYGOTOWANIE OBRABIARKI:

- Oprogramowanie musi umożliwiać przygotowanie obrabiarki przed przystąpieniem do właściwego procesu programowania. Musi umożliwiać wykonanie wszystkich czynności przygotowawczych jak na realnej maszynie, czyli np.: definiowanie przedmiotu obrabianego, mocowanie przedmiotu obrabianego, ustawianie punktu zerowego przedmiotu obrabianego, dobór narzędzi skrawających, pomiar narzędzi i określanie wartości korekcyjnych;
- Wszystkie informacje wynikające z przygotowania maszyny muszą być zapisywane w dokumentacji technicznej w formie umożliwiającej sprawdzenie poprawności zapisu, przechowywanie zapisu, przenoszenie zapisu oraz testowanie programów pisanych bezpośrednio w systemie lub ze źródeł zewnętrznych;

JĘZYKI PROGRAMOWANIA FREZARKI CNC:

- System musi umożliwiać programowanie frezarek CNC bezpośrednio w języku konkretnego sterowania z zastosowaniem funkcji i cykli obróbkowych tegoż konkretnego sterowania (przy użyciu języków programowania Siemens, Fanuc, Haas, HeidenHain);
- Rozszerzenie musi umożliwiać pisanie programów bezpośrednio w kodach właściwych dla powszechnie używanych w kraju układów sterowania Fanuc, Siemens, Haas, HeidenHain za pomocą języków programowania tych sterowań;

SYMULACJA PRZESTRZENI FREZARKI CNC:

- Rozszerzenie musi umożliwiać symulację 3D odwzorowującą nowoczesne obrabiarki i centra obróbkowe z zachowaniem dokładności odwzorowania istotnych elementów przestrzeni maszyny;
- Symulacja programów NC musi odbywać się w czasie rzeczywistym z możliwością przyspieszania i szybkiego testowania wykonywanych programów;
- Rozszerzenie musi umożliwiać zblizoną do rzeczywistości symulację na modelach 3D i 2D obrabiarek CNC powszechnie znanych producentów w zakresie toczenia i frezowania;

WYMAGANIA DOTYCZĄCE SYMULACJI OBRÓBKI NA FREZARKACH CNC:

- Musi umożliwiać symulację w przestrzeni obrabiarki 3D z obróbką 3D, z możliwością przełączania symulacji na widok 2D oraz prezentacją przedmiotu obrabianego w przekrojach i w widokach; umożliwiać obserwację obróbki konturu wewnętrznego;
- Musi umożliwiać kompleksowe programowanie detalu począwszy od rysunku, poprzez edycję programu NC w wybranym języku sterowania maszyny aż do kompletnej symulacji 3D programu z obróbką detalu;
- Musi umożliwiać wizualizację obrabiarki z wizualizacją jej poszczególnych detali jak i całej maszyny;

- Musi pokazywać model matematyczny przedmiotu obrabianego i mieć zintegrowaną funkcję testu kolizyjności oraz funkcję kontroli jakości wyrobu; musi pozwalać na włączanie i wyłączenie testu kolizyjności podczas symulacji obróbki;
- Musi umożliwiać symulację przestrzeni obrabiarki z uwzględnieniem przedmiotu obrabianego, narzędzi, uchwytu etc z możliwością włączania funkcji przezroczystości maszyny celem precyzyjnego wyodrębnienia elementów: przedmiot obrabiany – narzędzie;
- Musi precyzyjnie nadzorować możliwość wystąpienia kolizji między wszystkimi ruchomymi elementami przestrzeni 3D obrabiarki, w tym z uwzględnieniem narzędzi, uchwytu i przedmiotu obrabianego;
- Musi umożliwiać symulację w czasie rzeczywistym oraz mieć możliwość przyspieszenia i zwolnienia symulacji;
- Musi mieć funkcje dokładnego prezentowania obróbki z uwzględnieniem powiększania, obracania, przesuwania itp.;
- Musi umożliwiać analizę torów przejazdu narzędzi w celu optymalizacji programów NC; pozwalać na włączanie i wyłączenie torów przejazdu narzędzi;
- Musi umożliwiać przeliczanie czasów pracy, skrawanej objętości i masy przedmiotu obrabianego dla poszczególnych narzędzi w celu kalkulowania kosztów wytwarzania;
- Musi umożliwiać zapisywanie wykonanego detalu i wykorzystanie go do dalszej obróbki na tej samej lub innej obrabiarce w przestrzeni 3D zarówno dla tokarki, jak i dla frezarki;
- Musi umożliwiać symulację przestrzeni 3D obrabiarki oraz obrabianego przedmiotu podczas przemieszczania się i/lub obrotu we wszystkich osiach;
- Musi mieć możliwość włączania i wyłączania linii wyznaczających krawędzie obrabianego przedmiotu;
- Musi mieć możliwość zastosowania wartości korekcyjnych dla promienia i długości narzędzia;

FUNKCJE KONTROLI JAKOŚCI WYTWARZANIA:

- Rozszerzenie musi umożliwiać bieżącą kontrolę jakości wytwarzania w szczególności poprzez:
  - o Dokonywanie przekrojów przedmiotu obrabianego w dowolnym momencie obróbki;
  - o Mierzenie przedmiotu obrabianego w dowolnym momencie obróbki i eksponowanie obrabianego przedmiotu w widokach 3D;
  - o Pomiar chropowatości obrabianej powierzchni dla przedmiotów obrabianych na tokarkach i na frezarkach;
  - o Obliczanie czasu pracy poszczególnych narzędzi (zużycie), czasów przestoju, czasów wymiany narzędzia, szybkich przejazdów;
  - o Analizę programu NC (w tym czasu obróbki, długości torów przejazdu narzędzi, objętości zeskranego materiału – do optymalizacji kosztów wytwarzania);
  - o Porównanie z detalem wzorcowym

MOŻLIWOŚĆ PROGRAMOWANIA METODĄ WARSZTATOWĄ:

- Rozszerzenie musi umożliwiać programowanie dialogowe jak odbywa się to na nowoczesnych sterowaniach obrabiarek;
- Muszą być do dyspozycji okna dialogowe z opisem funkcji i cykli obróbkowych do wprowadzania wartości liczbowych poszczególnych parametrów i adresów;
- Musi być możliwość wpisywania programu poszczególnymi blokami NC (wierszami) i bieżącej symulacji wpisywanych kodów;
- Musi być możliwość edytowania i zapisu programu z możliwością wyszczególniania poszczególnych jego fragmentów lub wybranych funkcji;
- Musi być zintegrowany edytor geometrii do szybkiego definiowania konturu przedmiotu obrabianego;
- Musi być możliwość zatrzymania programu w celu dokonania kontroli pomiarów i wartości chropowatości powierzchni;

WYMAGANIA DOTYCZĄCE FUNKCJI I CYKLI PRZY PROGRAMOWANIU FREZAREK CNC:

- Rozszerzenie musi umożliwiać programowanie odcinków, łuków, punktów zerowych oraz parametrów technologicznych;
- Musi umożliwiać programowanie dialogowe z wykorzystaniem pomocniczych okien definiujących poszczególne funkcje i cykle obróbkowe;
- Musi umożliwiać stosowanie podprogramów i powtórzeń wybranych fragmentów programu;
- Musi umożliwiać programowanie parametryczne z zastosowaniem skoków warunkowych;
- Musi umożliwiać programowanie konturów poprzez definiowanie geometrii przedmiotu obrabianego bez konieczności dokonywania obliczeń matematycznych;
- Musi umożliwiać zastosowanie standardowych cykli obróbkowych dla toczenia i dla frezowania;
- Musi posiadać moduł CAM do przejmowania danych CAD w formie rysunku i generowanie na ich podstawie ścieżki NC jako opcjonalne rozszerzenie systemu;
- Musi posiadać możliwość zainstalowania postprocesorów (jako opcjonalne rozszerzenie systemu) umożliwiających zamianę programów w neutralnych kodach ISO na kody właściwe dla konkretnych sterowań obrabiarek wiodących producentów;

FREZOWANIE:

- Musi umożliwiać kompensację promienia freza z uwzględnieniem strategii najazdu i odjazdu;
- Musi umożliwiać frezowanie kieszeni prostokątnych, kołowych i czopów
- Musi umożliwiać frezowanie rowków i rowków na łuku;
- Musi umożliwiać frezowanie kieszeni konturowych (o dowolnym kształcie) z uwzględnieniem wysp o różnych wysokościach oraz z naddatkami z frezowaniem równoległym do konturu lub meandrowym;
- Musi umożliwiać zastosowanie cykli wiercenia, gwintowania, rozwiercania, pogłębiania i frezowania gwintów;
- Musi umożliwiać zastosowanie funkcji wywołania cyklu na prostej, w punkcie i na łuku okręgu;

NARZĘDZIA:

- Rozszerzenie musi posiadać gotowe do użycia biblioteki narzędzi skrawających 3D.
- W przypadku narzędzi frezarskich powinny być użyte uchwyty SK40;
- Uwaga, system musi umożliwiać w razie konieczności zastosowanie i modelowanie innych typów uchwytów frezarskich;
- Rozszerzenie musi umożliwiać wprowadzanie własnych narzędzi użytkownika na podstawie katalogów wybranych producentów oraz zestawianie narzędzi z poszczególnych elementów będących do dyspozycji użytkownika (płytki, oprawka, uchwyt, frez, uchwyt);
- Rozszerzenie musi umożliwiać definiowanie narzędzi tokarskich;
- Rozszerzenie musi umożliwiać pełne wykorzystanie (bez ograniczeń) narzędzi definiowanych lub wprowadzanych przez użytkownika;
- Rozszerzenie musi umożliwiać zarządzanie narzędziami, ich tworzenie i zmiany oraz wprowadzanie dla każdego narzędzia kilku rejestrów wartości korekcyjnych;
- Rozszerzenie musi umożliwiać zarządzanie uchwytami, ich tworzenie i zmiany;

UCHWYTY:

- Rozszerzenie musi umożliwiać zastosowanie biblioteki uchwytów 3D;
- System musi umożliwiać zastosowanie na frezarce imadeł z wymiennymi szczękami, uchwytów zaciskowych, płyt magnetycznych i mocowania w elementach modułowych;
- Rozszerzenie musi umożliwiać użytkownikowi uzupełnianie biblioteki uchwytów lub jej modyfikowanie;
- Wszystkie uchwyty muszą być odwzorowane w trójwymiarowej przestrzeni obrabiarki;

MATERIAŁY I DANE TECHNOLOGICZNE:

- Użytkownik musi mieć do dyspozycji bibliotekę materiałów dla przedmiotów obrabianych oraz możliwość jej uzupełniania i modyfikowania;

POSTPROCESORY:

- Rozszerzenie musi posiadać dostęp do postprocesorów umożliwiających automatyczne przetwarzanie programów napisanych w neutralnym kodzie ISO na język właściwy dla sterowań producentów Fanuc, Siemens, Haas, HeidenHain.
- System powinien umożliwiać przetwarzanie cykli obróbkowych z kodów neutralnych na kody wybranego komercyjnego sterowania, o ile posiada ono takie cykle; użytkownik określa jakie postprocesory.

WSPÓŁDZIAŁANIE ROZSZERZENIA Z MODUŁEM CAM:

- Rozszerzenie powinien posiadać opcjonalną możliwość tworzenia programów NC na podstawie dokumentacji elektronicznej CAD:
- W zakresie frezowania: obróbki w 3-5 osiach (X, Y, Z, A/B, C);
- Wykorzystanie systemu zarządzania narzędziami, uchwytami i danymi technologicznymi;
- Importowanie rysunków zapisanych w formacie DXF dla toczenia i frezowania;
- Importowanie brył 3D zapisanych w formacie STEP dla frezowania;
- Bezpośrednie wykorzystanie symulacji 3D obrabiarki do realizacji programów wygenerowanych ze źródła CAD;
- Moduł CAD do rysowania jest na wyposażeniu standardowym, moduł CAD do przetwarzania rysunków na programy NC jest dodatkowym modułem opcjonalnym.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

 Śląskie.

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

TRANSMISJA PROGRAMÓW NC Z KOMPUTERA DO OBRABIARKI:

- Rozszerzenie musi posiadać możliwość bezpośredniej transmisji programu zdatnego do wczytania na konkretną obrabiarkę bezpośrednio z komputera. Albo złączem RS232, albo dowolnym innym nośnikiem danych (USB, karty pamięci etc);

Dostawca oprogramowania musi dokonać szkolenia personelu Zamawiającego.